

BİR İSTANBUL BEYEFENDİSİ: CUMHUR FERMAN HOCAM

Prof. Dr. İsmet MUCUK*

Üniversite öğretim üyesi olarak yetiştirilmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla gitmiş olduğum New York Üniversitesi'nde doktoramı tamamlayıp yurda döndüğümde (1973 yılı sonları), son yıllardaki idealim olan kendi Fakülteme asistan olarak girme imkânlarını araştırdım. Ama yeni öğretim elemanı almak için hiç boş kadro yoktu. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde İktisat ve İşletme Kürsü'süne girmek üzereyken (yazılı sınavı geçtikten sonra, mülakatı beklerken), benim için bir şans olan İktisat Fakültesi İşletme Kürsüsü'nde açılan Arş. Gör. sınavına katıldım ve böylece buraya girmek kısmet oldu.

İşletme Kürsüsü Başkanımız, Prof. Dr. Cumhuri Ferman Hoca idi. Kendisini 8 yıl öncesinden, yedek subaylık dönemi sonrasında müfettişlik için hazırlanmak ve sınavlar açıldıkça girmek üzere gitmiş olduğum Ankara'da (Siyasal Bilgiler Fakültesi hocalarının kitaplarını aldığım) işletme konulu yayınlarından tanımıştım. Hocamız çok genç yaşta Doç. ve Prof. olduğu, yine genç yaşta Dekanlık ve Rektörlük yapmış olduğu Ankara Üniversitesi'nden ayrılıp kısa süre önce İstanbul'a gelmiş ve İ.Ü. İktisat Fakültesi İşletme Kürsüsü Başkanı olarak atanmıştı.

Cumhuri Hoca'nın insanı çok etkileyen bir mesleki geçmişi vardı. 2002 yılında 27. İktisatçılar Haftası'nın (19-21 Aralık 2002) bir günü emekli Hocamız olarak ona armağan edilmişti ve eski bir asistanı olarak onun özgeçmişini kürsüde anlatmak şerefi de bana verilmişti. Orada, yukarıda belirtmiş olduğum çok genç yaşta ulaştığı mesleki başarılar yanında, daha Mülkiye'de öğrenci iken hiçbir zaman kırılmayan bir rekorunu da ifade

* İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi.

etmiştim. O, bu okulun 140 yılı aşan geçmişinde bütün dersleri 10 üzerinden 10 olan tek öğrencisi olmuş, gelmiş geçmiş en parlak mezunu idi. Tesadüfe bakın ki, en başarılı diğer iki mezun da (sonraları Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı olan Prof. Dr. Latif ÇAKICI ile kısa süre sonra ayrılıp Hukuk Fakültesini de bitirip önce ünlü bir vergi hukukçusu, sonra da Maliye Bakanı olan Vural Arıkan) ona asistanlık yapmışlardı.

İşletme Kürsü'sünde dördü asistan olmak üzere, sadece beş kişiydik (Ahmet Kızıl, Hülya Talu, Mehmet isimli kısa süre sonra ayrılan bir arkadaş ve ben); zira Fakülte'nin tüm İşletme öğretim kadrosu 1968 yılında Prof. Dr. Mehmet Oluç Hocanın liderliğinde kurulan, o zaman ülkemizin ilk ve tek İşletme Fakültesi'ne geçmişlerdi. İlk yıllarda Fakülte'de doğru dürüst bir yerimiz bile yoktu; İktisadi Coğrafya Kürsü'sünde bize tahsis edilmiş olan iki küçük odadan birinde Hoca, birinde de -iki masada dört kişi- biz otururduk. Esasen kendisi bu nedenle, yeni bir İşletme Kürsüsü kadrosu oluşturmak üzere Ankara'dan getirilmişti. Cumhur Hoca inanılmaz derecede disiplinli, ama aynı derecede de nazik bir insan, tam bir İstanbul beyefendisiydi. Eleman seçiminde de çok titizdi; bu yüzden biz birkaç kişi, uzun süre çok fazla ders yükü taşımak durumunda kaldık. Zamanla Esin Ahmet (Ergin), Türkan Arıkan ve Bülent Pamukçu kürsümüze atandılar. Onları Bilgütay Akşit, Dursun Arıkboğa ve Erdoğan Taşkın izlediler. Milletvekili seçilip TBMM'ye giden Doç. Dr. Türkan Arıkan hariç, bunların hepsi bugün Profesördürler). Ama yoğun ders yükü uzun süre devam etti, zira yeni düzenlemelerle İşletme Kürsüsü'nün derslerinin sayısı da çok artmıştı.

Çok mütevazı bir insan olan Cumhur Hoca ile kısa sürede aile dostu da olmuştuk. Onun sayesinde çok değerli bir dost da kazanmıştım. Bu, Orman Fakültesi eski Dekanı olan Prof. Dr. Hasan Çanakçıoğlu idi (kendisi daha sonra "Modern İşletmecilik" - 1983 adlı ikinci kitabımın isim babası da olmuştur). Üç aile 1970'lerin ortalarında 4-5 kez yaz tatilini Enez Kampında birlikte geçirmiştik. Bu tatillerde, ailesine ve çocuklarına çok düşkün olan Hocamızın, çocuklarına karşı da çok disiplinli olduğunu gözlemlemiştim. En büyüğü ortaokul öğrencisi olan çocukları tatilde bile sistemli bir şekilde çalışıyorlardı (Bu durumun sonuçları yıllar sonra ortaya çıktı: Büyük oğlu Murat, İşletme Profesörü, kızı Dilek İşletme Doktoru, küçük oğlu Müfit Doktor Mühendis oldular). Bunda Ankara'da Dil Tarih ve Coğrafya

Fakültesi'nde asistan iken, evlendikten sonra mesleğini bırakan Suna Hanımefendi'nin önemli katkısını da belirtmeden geçemeyeceğim.

İktisat Fakültesi tarafından 1974 yılında kurulan Bursa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1974-1975 ders yılında öğretime başlamıştı. Fakültemizde görev yaptığı 10 yıl kadar sürede, Cumhur Hoca İşletme Kürsüsü'nü başarıyla yönettiği, birçok genç işletme hocasını yetiştirdiği gibi, daha sonra Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F'nin İşletme Kürsüsü Başkanlığını da yıllarca yürütmüştür. Bu amaçla üç Doçenti (Türkan Arkan, Ahmet Kızıl ve ben) birlikte her hafta Bursa'ya derse gitmiş, orada da bir çekirdek kadro oluşturarak -şimdi hepsi Prof. olan- çok sayıda işletme öğretim üyesi yetiştirmiştir. Hocamız Fakültemizden ayrılıp, 1983 yılında atandığı Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde daha sonra 3 dönem üst üste (toplam 9 yıl) Dekanlık yapmıştır. Daha önce Ankara SBF'deki Dekanlığı'nı takiben 1965-1969 yıllarında 2 kez Ankara'da Rektör seçilmesi (Prof. Dr. İhsan Doğramacı ile halef-selef olduğunu, görevi ondan devraldığını söylerdi). 1993'de İ.Ü.'den emekli olduktan sonra, vakıf üniversiteleri döneminde Işık Üniversitesi'nde kurucu olarak Mütevelli Heyet 2. Başkanlığı, sonra da uzun süre Başkanlığını yaptığı düşünülürse, kendisinin eşine çok ender rastlanabilecek bir akademik yöneticilik kariyerin sahibi olduğu görülmektedir.

Asistanı ve Doçenti olmaktan her zaman övünç duyduğum, sürekli olarak beni ve tüm kürsü arkadaşlarımızı yayın yapmaya teşvik etmiş olan Cumhur Hocam, yalnız çalışkanlığı, devlet adamı ciddiyeti ve disiplini ile değil, aynı zamanda nezaketi, tevazuu ve beyefendiliği ile de örnek bir insan, iyi bir aile babası ve iyi bir bilim adamı idi. Kendisini hiç ama hiç unutmayacağım, mekânı cennet olsun, nur içinde yatsın...

İki Küçük Not:

- 1. Cumhur Hocam ile Hasan Çanakçıoğlu Hoca'ya ithaf ettiğim "Temel İşletme Bilgileri" adlı kitabımı, uzun süren rahatsızlığı nedeniyle ziyaret edememiş ve kendisine takdim edememiş olmanın üzüntüsünü hep yaşadım ve hâlâ yaşıyorum.*
- 2. Uhrevi âleme gidişinden 40 gün önce, torunu olan ikinci Cumhur Ferman'ın dünyaya gelip, artık onun adını yaşattığını, bu anı yazısı vesilesiyle görüştüğüm Prof. Dr. Murat Ferman'dan öğrenmek beni mutlu etmiştir.*